

Sygn. akt VIII U 392/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2016 r. w Gliwicach

sprawy C. T. (T.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania C. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 stycznia 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu C. T. (T.) prawo do emerytury począwszy od dnia 13 lutego 2016 roku.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 392/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13.01.2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu C. T. prawa do emerytury na podstawie art.114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę decyzji z dnia 12.05.2014r.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych podnosząc, iż pracę taką wykonywał w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G. od dnia 25.06.1973r. do ustania zatrudnienia w dniu 31.12.1991r., w tym domagał się zaliczenia do takiej pracy okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 26.04.1977r. do dnia 10.04.1979r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony C. T. urodził się w dniu (...) Na dzień 01.01.1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W dniu 28.04.2014r. ubezpieczony złożył pierwszy wniosek o przyznanie prawa do emerytury. W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 12.05.2014r. na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił prawa do świadczenia, gdyż ubezpieczony nie osiągnął wówczas wieku emerytalnego 60 lat oraz na dzień 01.01.1999r. nie udokumentował okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Organ rentowy wskazał, iż do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresów zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 25.06.1973r. do dnia 14.05.1974r., od dnia 01.02.1976r. do dnia 25.04.1977r. oraz od dnia 04.05.1979r. do dnia 23.05.1991r., gdyż zakład pracy powołał się na załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 26.08.1988r. w sprawie wykazu stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające jedynie do wzrostu emerytury.

Od decyzji tej ubezpieczony nie złożył odwołania, natomiast w dniu 08.01.2016r. wystąpił z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

W okresie od dnia 01.09.1971r. do dnia 31.12.1991r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G. na stanowiskach: ucznia, od dnia 25.06.1973r. do dnia 14.05.1974r. – murarza, od dnia 15.05.1974r. do dnia 31.01.1976r. technika rozliczeń materiałowych i od dnia 01.02.1976r. do dnia 31.12.1991r. mistrza budowy. W ramach tego zatrudnienia – w okresie od dnia 26.04.1977r. do dnia 10.04.1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, a w okresie od dnia 24.05.1991r. do dnia 31.12.1991r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Przedsiębiorstwo to zajmowało się budowaniem metodą ślizgową i metodą z wielkiej płyty domów mieszkalnych, szkół, pawilonów od stanu zerowego, aż „ pod klucz ” do obioru. Zatrudniało około 3.000 pracowników. Dzieliło się na kierownictwa KB -1, KB – 2, KB – 6, kierownictwo robót inżynierskich. W skład takiego kierownictwa wchodziło około 300 pracowników. Każde kierownictwo miało swoje biura, które znajdowały się w barakach na placach budowy. Kierownictwa dzieliły się na brygady - w każdym kierownictwie było kilka brygad montażowych oraz wykończeniowych.

Ubezpieczony rozpoczął pracę w tym Przedsiębiorstwie w 1971r. jako uczeń.

W 1973r. został zatrudniony na stanowisku murarza i na tym stanowisku pracował do dnia 14.05.1974r. Jako murarz wykonywał pracę na ślizgach, czyli robił betonowanie, zbrojenie. To była praca zmianowa, gdy przy ślizgach pracowano 24 godziny na dobę. Budowano kolejne piętra w ten sposób, że wlewano do szalunku beton na pompach hydraulicznych. Ubezpieczony pracował na rusztowaniach zewnętrznych i wewnętrznych, cały czas na wysokości. Potem przeszedł na stanowisko technika rozliczeń materiałowych, gdzie wykonywał pracę umysłową w sytuacji, gdy równocześnie w tym czasie uczył się

do technikum wieczorowego. Od dnia 01.02.1976r. do dnia 31.12.1991r. ubezpieczony pracował jako mistrz budowy, przy czym w okresie od dnia 26.04.1977r. do dnia 10.04.1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową i powrócił do pracy po wojsku w dniu 04.05.1979r. Przed wojskiem ubezpieczony był mistrzem budowy na ślizgach, czyli

nadzorował wszystkie te roboty, które wcześniej świadczył jako murarz, to jest prace zbrojarskie, betoniarskie przy budowie dziesięcioletnich budynków. Po przyjściu do pracy, musiał się skontaktować z mistrzem budowy z poprzedniej zmiany, który przekazywał mu informacje na temat tego jak szły roboty na wcześniejszej zmianie, żeby przygotować się do dalszej produkcji. Ubezpieczony nadzorował wówczas około 10 ludzi. Po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony wrócił do pracy na to samo stanowisko. Z uwagi na fakt, że ślizgów już wtedy raczej nie było, nadzorował pracowników wykonujących prace betoniarskie i zbrojarskie na stanach surowych i stanach zerowych. Praca wykonywana tam była także na zmiany. Rano przed budową, na spotkaniu z przełożonym ubezpieczony dowiadywał się jakie prace zostały dotychczas wykonane i jakie są plany na kolejny dzień. W tych naradach uczestniczył przed godziną 7, bo na 7 musiał już być na stanowisku pracy. Ta praca polegała na tym, że trzeba było najpierw zrobić wkop, następnie deskowało się ławy fundamentowe, zbrojarze zbroili fundamenty. Potem betonowało się to wszystko, a następnie, stawiało się dodatkowo ściany fundamentowe. To były budynki (...) piętrowe i 4 piętrowe. Zewnętrzne prace trzeba było wykonywać na linach na pasach bezpieczeństwa. Ubezpieczony czasami nadzorował dwa budynki, bo jedna brygada robiła na jednym budynku, druga na drugim. Ubezpieczony dostawał dokumentację prac i musiał sprawdzać czy prace idą zgodnie z tą dokumentacją. Robił też notatki w dzienniku budowy, bo każde piętro musiało być sprawdzone czy zostało wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną, przy czym te czynności biurowe miały charakter marginalny. Pracę omówioną powyżej ubezpieczony wykonywał faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Razem z ubezpieczonym pracowali J. P., K. D., J. J., J. W..

Świadek J. P. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...)

i Usług (...) w G. od dnia 01.09.1973r. do dnia 31.08.1996r.

na stanowiskach: cieśli, mistrza budowy, kierownika robót. Decyzją z dnia 18.07.2013r. organ rentowy odmówił J. P. prawa do emerytury. W rozpoznaniu odwołania

od tej decyzji Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 20.12.2013r. w sprawie o sygn. akt VIII U 2187/13 oddalił odwołanie, natomiast w rozpoznaniu apelacji wymienionego Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 15.04.2015r. w sprawie o sygn. akt III AUa 387/14 zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą do decyzję organu rentowego i przyznał J. P. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych po uprzednim zaliczeniu do takiej pracy okresu zatrudnienia świadka w w/w Przedsiębiorstwie od dnia 15.04.1974r. do dnia 30.06.1995r. na stanowisku mistrza budowy, kiedy to faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nadzorował pracowników wchodzących w skład brygad zbrojarskich i betoniarskich wznoszących budynki metodą ślizgową i metodą wielkiej płyty (wykaz A dział XIV poz.24 w związku z wykazem A działem V poz.4).

Świadek J. J. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie od dnia 19.09.1969r.

do dnia 30.06.1992r. na stanowisku murarza. Decyzją z dnia 15.04.2011r. organ rentowy odmówił J. J. prawa do emerytury. W rozpoznaniu odwołania od tej decyzji Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 12.04.2012r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1020/11 zmienił decyzję organu rentowego i przyznał J. J. prawo

do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 19.01.2011r., po uprzednim zaliczeniu do takiej pracy zatrudnienia J. J. w w/w Przedsiębiorstwie od dnia 20.06.1971r. do dnia 08.05.1992r., kiedy to faktycznie wykonywał on pracę montera konstrukcji żelbetonowych na wysokości przy budowie osiedli mieszkaniowych, a więc pracę wymienioną w wykazie A dziale V poz.5.

W okresie od dnia 02.01.1992r. do dnia 29.02.2004r. ubezpieczony był zatrudniony

w Zakładzie Budowlano – (...) A. K. w Z.

na stanowisku mistrza budowy w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zakład ten zajmował się wykonywaniem konstrukcji stalowych np. hal, których budowa polegała na spawaniu poszczególnych elementów stalowych, wykonywano też dla potrzeb takich budow prace zbrojarskie i betoniarskie. Ubezpieczony jako mistrz również

w tym czasie nadzorował pracowników, którzy wykonywali prace zbrojarskie, betoniarskie oraz spawalnicze. Ubezpieczony ma ukończony kurs kontroli spawalnictwa III stopnia

i może kontrolować pracę spawaczy.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych dotyczących spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G., akt emerytalnych oraz akt tut. Sądu o sygn. VIII U 1020/11 i VIII U 2187/13 dotyczących świadków J. P. i J. J., zeznań świadków J. P., K. D., J. J., J. W., a także zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozpraw z dnia: 28.07.2016r. czas 00:16:15 – 01:05:13, z dnia 26.09.2016r. czas 00:03:21 – 00:59:25).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków, gdyż były one rzeczowe, logiczne, zasadniczo zgodne ze sobą. Korespondowały one z zeznaniami ubezpieczonego oraz z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Świadcowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G. i stąd posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez niego podczas tego zatrudnienia pracy.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego C. T. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U.

z 2015r., poz. 748) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

W myśl § 2 w.w. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, a konkretnie czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy spornych okresów jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G..

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stanowcze przyjęcie, iż ubezpieczony podczas spornego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych:

- od dnia 25.06.1973r. do dnia 14.05.1974r. wymienioną w wykazie A dziale V poz.4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., to jest „prace zbrojarskie i betoniarskie”,

- od dnia 01.02.1976r. do dnia 23.05.1991r. wymienioną w wykazie A dziale XIV poz.24, to jest „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” (w tym okres zasadniczej służby wojskowej).

Ubezpieczony w pierwszym z powołanych okresów faktycznie świadczył prace zbrojarskie i betoniarskie przy budowie domów, przy czym były to generalnie prace na wysokości (wykaz A dział V poz. 5). W kolejnym okresie od dnia 01.02.1976r. do dnia 23.05.1991r., gdy od dnia 24.05.1991r. do dnia 31.12.1991r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego, odwołujący jako mistrz budowy sprawował bezpośredni nadzór nad pracownikami wchodzącymi w skład brygad zbrojarskich i betoniarskich wznoszących budynki metodą ślizgową i metodą wielkiej płyty (wykaz A dział XIV poz.24 w związku z wykazem A działem V poz.4). Za zaliczeniem tego okresu przemawia także fakt, iż okres wykonywania tożsamej pracy przez świadka J. P. został zaliczony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie o sygn. akt III AUa 387/14 do pracy w warunkach szczególnych i w konsekwencji wyrokiem tegoż Sądu świadkowi przyznane zostało prawo do emerytury wcześniejszej.

Ustalając powyższe w zakresie rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego Sąd oparł się na jego zeznaniach, zeznaniach świadków J. P., K. D., J. J. i J. W., które korelowały z treścią powołanej w sprawie dokumentacji.

Zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych podlega także okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od dnia 26.04.1977r. do dnia 10.04.1979r. przypadającej na okres jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie.

Należy zwrócić uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21.11.1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 827).

Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od dnia 29.11.1967r. do dnia 31.12.1974r. (w brzmieniu pierwotnym) i po zmianie od dnia 01.01.1975r.(w brzmieniu do dnia 05.08.1979r.) – a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego – okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 w/w ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22.11.1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Rozporządzenie to obowiązywało do dnia 31.08.1979r. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania.

Takie stanowisko potwierdza Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 09.03.2010r. I UK 333/09 (LEX 585739) oraz w wyroku z dnia 25.02.2010 r. II UK 219/09 (LEX nr 590248), a także uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 16.10.2013r. sygn.II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42). Przychylił się do tego stanowiska Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 02.04.2015r., III AUa 2325/14, zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela.

Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w w/w Przedsiębiorstwie, gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych bezpośrednio przed pójściem do wojska od dnia 01.02.1976r. do dnia 25.04.1977r. i po powrocie z wojska. Po zwolnieniu ze służby wojskowej ubezpieczony w ciągu 30 dni, bo z dniem 04.05.1979r. powrócił do pracy u tego samego pracodawcy. W takiej sytuacji okres tej służby podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu istnieją również podstawy do zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych kolejnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie Budowlano – (...) od dnia 02.01.1992r. do dnia 31.12.1998r., gdyż jak wykazało postępowanie dowodowe ubezpieczony w tym czasie faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę wymienioną w wykazie A dziale XIV poz.24. Ubezpieczony sprawował nadzór nad pracownikami wykonującymi prace zbrojarskie, betoniarskie i spawalnicze (wykaz A dział V poz.4 i wykaz A dział XIV poz.12).

Niemniej jednak nawet przy braku zaliczenia powyższego okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych, a uwzględnieniu wyłącznie wyszczególnionych wcześniej okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G. od dnia 25.06.1973r. do dnia 14.05.1974r. oraz od dnia 01.02.1976r. do dnia 23.05.1991r. ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Zatem spełnia on wszystkie konieczne warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od dnia (...), czyli od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat (zgodnie z art.100 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

SSR del. Renata Stańczak